

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

2. Opinio affirmativa adducitur, & probatur Episcopatum esse verum
Ordinem. Ex p. 12. tract. 1. resol. 2.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

cessarium simpliciter suscipere priorem ad susceptionem posterioris: etenim si quis suscipiat Presbyteratum absque Ordine Diaconatus, verè ordinatur ad Sacerdotium, licet peccet, ut patet extra de Clerico per saluum promoto. At si quis ordinetur, seu consecratur in Episcopum sine Sacerdotio, nihil fit: ergo signum est quod Episcopatus non est Ordo per se distinctus à Sacerdotio, quia tunc sine aliis Ordinibus posset recipi, & tamen non recipitur. Quintò, Sacramentum Ordinis confertur in Sabbathis quatuor temporum, Episcopatus verò non nisi diebus Dominicis: ergo apparet non esse Ordinem propriè dictum, sicut alios septem, quia eodem tempore confertur. Sextò, in tota Episcopi Consecratione nulla apparet forma, nec materia Sacramenti, siue spectes traditiones, siue traditionem baculi, & impositionem mitræ, & alias ceremonias: ergo non est Sacramentum. Septimò, & hæc est efficacior ratio, quæ adduci possit: Communis, & antiqua traditio Ecclesiæ habet, quod sint tantum septem Ordines sacri Ecclesiastici: ergo Episcopatus non est Ordo sacer. Octavò, omnis Ordo sacer ordinatur ad sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum; hic enim est actus excellentissimus super omnes: at Ordo Episcopatus non ordinatur ad actum Eucharistiæ, ergo.

RESOL. II

Opinio affirmativa adducitur; & probatur Episcopatum esse verum Ordinem. Ex parte 12. tractat. 1. Resol. 2.

His tamen non obstantibus, licet ego olim huic sententiæ adhaerens, tamen modò affirmativè sententiæ adhaereo, quam teneant communiter Neoterici, ut Iambertus in 3. partem, tom. 3. de Sacramento Ordinis, disp. 1. art. 3. Petrus Sorus lib. 4. de Sacramento Ordinis, Becanus cap. 26. quest. 3. Tannerus tom. 4. disp. 7. quest. 2. dubitat. 1. Valquez disp. 20. cap. 4. Hurtadus difficultate 7. Gerunda in Episcopo tom. 2. lib. 8. disp. 6. cap. 3. num. 4. Medina lib. de Cælibatu cap. 16. Caietanus tom. 1. opusculor. tract. 10. Martinus Poterius cap. 1. de Ordine, Bellarminus lib. 1. de Sacramento Ordinis cap. 5. Valentia in 3. part. disp. 9. q. 1. par. 4. §. Secundum controversiam, Emmanuel Sæ verb. Ordo, n. 7. Gabriel Valquez tom. 3. in 3. disp. 240. cap. 3. Agidius Coninch. de Sacram. disp. 10. dub. 2. Tolet. lib. 1. Summa cap. 71. Dominicus Chamaerota tract. de Sacram. tract. 1. de Ordine sacro, cap. 1. dub. 3. Paulus Layman. Moral. Theologia, lib. 5. tract. 9. c. 7. in fine, & c. 4. n. 3. Marchinus de Sacram. Ordinis, tract. 1. p. 1. c. 1. n. 3. & ex Canonistis Glossa in Proemio si verb. Episcopus, Abbas c. Aquas de Consecratione Ecclesiæ, & alij, tum hic, tum in c. Cleros disp. 1. & in cap. periculis dist. 25. Navar. in Manual. c. 2. n. 8. Cardinalis Tuschus verb. Ordo, conclus. 289. n. 10. allegans Bartolum in l. 1. §. Si quis ff. de appellat. & ex Theologis veteribus Scotus in 4. dist. 14. art. 2. Durandus quest. 6. num. 8. Maior Almayn. eadem dist. 1. q. 24. Alfiodor. lib. 4. Summa, cap. de Sacramento Ordinis.

2. Probatur hæc opinio, primò ex sacris litteris 1. ad Timoth. Noli negligere gratiam, quæ data est tibi per Proprietatem cum impositione manuum Presbyteri, Et 2. ad Tim. 1. Adoneo te, ut resuscites gratiam Dei, quæ est in te per impositionem manuum mearum. Ex quo utroque Scripturæ loco sic conficitur argumentum illud, quod ait ibi Apostolus se dedisse Timotheo per manuum impositionem, est quidam Ordo Ecclesiasticus propriè dictus, quia Trident. sess. 23. cap. 3. ex

hoc utroque loco probat Ordinem esse Sacramentum, & proinde id cui Tridentinum ait apud Apostolum ibi convenire rationem Sacramenti, debet esse Ordo Ecclesiasticus propriè dictus; aliàs nulla, & vana esset talis probatio; atqui illud, quod Apostolus duobus illis locis ait se dedisse Timotheo per manuum impositionem, est dignitas Episcopalis, seu Episcopatus, ut interpretantur S. Chrysostomus homil. 13. in prima Epistola ad Timotheum, Theophylactus, S. Anselmus, & S. Thomas ad priorem locum: Igitur Episcopatus est quidam Ordo Ecclesiasticus propriè dictus. Similiter probatur ex eodem Tridentino cap. 4. ubi consecrationem Episcoporum vocat Ordinationem. Similiter ex eo, quod ibidem Can. 6. definit esse Hierarchiam in Ecclesia, quæ constat ex Episcopis, Presbyteris, & Ministris: nam omnis, & quilibet gradus, seu status componens essentialiter Hierarchiam Ecclesiæ, est Ordo Ecclesiasticus propriè dictus: quia Hierarchia Ecclesiæ nihil est aliud quàm quædam subordinatio ministrorum Ecclesiæ, secundum quam alij aliis præsuntur in administrandis rebus divinis: atque Episcopatus ingreditur essentialiter tanquam nobilissimum quoddam membrum Hierarchicum Ecclesiæ, ut patet ex cit. can. 6. Ergo Episcopatus est Ordo Ecclesiasticus propriè dictus.

3. Probatur secundo ex Pontificibus, qui vocant Episcopatum Ordinem; sic Anacletus epist. 3. cap. 1. Caius Papa in enumeratione Ordinum illum recipit, dicitque duos esse Ordines Sacerdotum in Ecclesia, Maiorum scilicet, id est, Episcoporum, & Minorum, id est simplicium Sacerdotum, vide S. Epiphanium hæresi 75.

4. Probatur tertio ex rationibus: Ordo enim propriè dictus, est potestas, seu gradus secundum quem alius est alio superior, vel inferior in ordine ad constituendum Sacramentum Eucharistiæ in altari: atqui Episcopatus constituit hominem alii Superiorem, etiam in ordine ad constituendum Sacramentum altaris: nam etsi quatenus distinguitur à Presbyteratu, non ordinetur per se ad consecrandum Christi Domini Corpus, & eius Sanguinem, sed potestatem illud consecrandi supponat: nihilominus tamen ordinatur ad illud, in quantum per huiusmodi gradum, ita homo alii Superior constituitur, ut possit illi dare potestatem consecrandi Corpus, & Sanguinem Christi Domini in altari: quia proprium Episcoporum est generare, seu creare Sacerdotes, & hoc illis competit: ergo Episcopatus erit Ordo Ecclesiasticus propriè dictus. Maior habetur ex dictis, & confirmatur amplius ex eo, quod Trident. sess. 23. cap. 23. significet diversos ministrorum Ordines, ideo fuisse in Ecclesia institutos, ut ex instituto inferrent Sacerdotio: & proinde cum dignitates, & officia gradus rectè definiantur per habitudinem ad proprios suos fines, sicut, & potentia per ordinem ad proprios suos actus, & obiecta, etiam Ordo Ecclesiasticus propriè dictus rectè definitur per respectum ad celebrationem, seu consecrationem Corporis, & Sanguinis Christi Domini in altari, quæ propriè competit Sacerdoti. Deinde ubi est distincta materia, & distincta forma, ibi est distinctum Sacramentum: sed Ordinatio Episcopi habet distinctam formam à forma Sacerdotali, ut constat ex l. pontificali, habet item distinctam materiam. Denique ab ipsa Ordinis definitione validum sumo argumentum. Ordo est signaculum quoddam per quod spiritualis potestas traditur ordinato: sed ordinatio Episcopi est signum sacrum, per quod ordinandi, & confirmandi potestas illi tribuitur: ergo ordinatio Episcopi est verus Ordo. Et tandem Concilium Tridentinum sessione 23.

cap. 3. quam post docuit sacram ordinationem esse Sacramentum, id probat ex cap. 1. epist. 2. ad Timotheum, ubi de ordinatione Timothei in Episcopum Diuus Paulus agit: ex quo rectè colligitur Concilium vel le ordinationem Episcopi esse verum ordinis Sacramentum.

5. Confirmatur hæc opinio auctoritate SS. Patrum, & primò S. Dionysius cap. 5. *Ecclesiastica Hierarchia*. describit tres Ordines sacros propriis eorum actibus, Pontificum, Sacerdotum, Diaconorum. S. Leo. epist. 84. cap. 4. dicit Subdiaconatum esse Ordinem quartum, Diaconatum tertium, Presbyteratum secundum, Episcopatum primum. Et epist. 81. cap. 1. Ordinationem Pauli, & Barnabæ, qua scilicet fuerunt consecrati Episcopi, Act. 13. benedictionis Sacramentum vocat S. Greg. lib. 4. in 1. Reg. cap. 5. Vnctionem eius, qui in culmine ponitur Sacramentum esse asserit: Gelasius cap. *Diaconos dist.* 93. Episcopatum, & Sacerdotum primos Ordines vocat. Concilium I V. Cathaginense, cap. 2. describit ordinationem Episcopi, sicut in sequentibus Presbyteri, Diaconi, & aliorum.

6. Nota, quod per hæc scripta inueni Ioannem Antonium Delphinum Theologum Franciscanum in illo erudito tractatu de *Ecclesia libro 2.* per plures paginas docere Episcopatum stricto modo non esse Ordinem, sed alij, vt supra visum est contrariam tenent sententiam quam etiam tuetur Franciscus Syluius in *Additionibus ad 2. part. quest. 40. art. 3.*

RESOL. III.

Dissoluntur argumenta adducta pro prima sententia.
Ex p. 12. tr. 1. Ref. 3.

§. 1. **D**ico igitur, quod Episcopatus, prout à simplici Sacerdotio distinctus, & ipsi superadditus, est gradus quidam, & potestas in Ecclesia Dei, ritu Ecclesiastico, & modo stabili collocata in ordine ad sacrificium Missæ, nempe ad efficiendos Sacerdotes potentes in Altari sacrificare, & alios ministros sacrificio Missæ deseruientes. Ergo verè, & strictè est ordo Ecclesiasticus. Ex quo patet responsio ad primam rationem aduersariorum. Ad secundam respondemus, quòd quamvis Episcopatus, prout à simplici sacerdotio distinctus sit ordo Ecclesiasticus; non tamen sunt octo ordines, quia vt sic distinctus, non est ordo totalis totaliter distinctus à simplici Sacerdotio, sed tantum partialis ab ipso particulariter distinctus, quia ex Episcopatu, vt sic, & ex simplici Sacerdotio, integratur, & perficitur vnus Sacerdotium; quia Episcopatus, vt distinctus à simplici Sacerdotio, est ordo completus, & perficiens ordinem Sacerdotij, eo modo quo potestas absoluedi à peccatis superaddita potestati consecrandi, complet, & perficit simplex Sacerdotium: quia sicut potestas absoluedi, ita necessitudo ex institutione Christi præsupponit potestatem consecrandi, vt hæc non præsupposita, nequeat illa validè conferri: ita etiam potestas efficiendi Sacerdotes ita necessitudo præsupponit ordinem, & potestatem simplicis Sacerdotij, vt hæc non præsupposita, nequeat illa validè conferri; quia Episcopus est Sacerdos perfectus, secundus, & potens alios Sacerdotes creare; & ideo Episcopatus comparatur cum simplici Sacerdote, sicut vir perfectus potens generare cum iuvene nondum potente.

2. Et ad tertiam eadem proportionem respondemus, per Episcopatum imprimi characterem, patriarchè distinctum à characterè Sacerdotis ad absoluedum à peccatis, & characterè ad consecrandum: ex

quibus tribus, quasi ex partibus integrantes, integratur vnus totalis character Sacerdotis perfecti, ita tamen vt character ad efficiendos Sacerdotes nequeat validè imprimi, non præsuppositis duobus primis; sicut neque character ad absoluedum non præsupposito characterè ad consecrandum, quamvis omnes hi tres possint imprimi absque characteribus inferiorum Ordinem. Et hæc omnia docet Ochagavia de *Sacram. tract. de Ordine, quest. 6. num. 6. cum seqq.* Et post illum Hurtadus *tract. de Ordine, diff. 3.* cum alijs vbi supra. Alias responsiones ad supradicta argumenta, ex inferiùs adducendis inuenies.

RESOL. IV.

Quid dicendum de Patriarchatu, Archiepiscopatu, item de Cardinalatu, & Papatu?

Et explanatur, quòd Ordo Episcoporum est quadripartitus, siue quatuor gradus habet, hi sunt Patriarcha, Archiepiscopi, Metropolitanis, & Episcopi, quod auinet ad Archiepiscopatum, & Patriarchatum, hi sunt Ordine distincti ab Episcopatu. Sed Cardinalatus non est Ordo Ecclesiasticus. Ex p. 12. tr. 1. Ref. 4.

§. 1. **R**espondeo, Archiepiscopatum esse omnino eundem ordinem, ac Episcopatum; quia Archiepiscopus est verè Episcopus, nihil Ordinis habens supra Episcopum, sed aliquid tantum superioritatis. Et idem est de Patriarchatu; quia Patriarcha est Episcopus, qui est Princeps Episcoporum, & Archiepiscoporum. Cardinalium verò non esse Ordinem Ecclesiasticum, quia non est potestas in ordine ad sacrificium Missæ, quamvis sit dignitas dignitate Episcopali superior quoad vniuersalitatem regiminis quia Cardinalis suo consilio iuuat Pontificem ad regendam vniuersalem Ecclesiam.

2. Dicendum est itaque, quòd Ordo Episcoporum est quadripartitus, siue quatuor gradus habet; hi sunt Patriarcha, Archiepiscopi, Metropolitanis, & Episcopi, vide Granadium 1. part. *Decretal.* Hi gradus non distinguuntur intrinsicè ratione alicuius interioris potestatis, sed tantum extrinsecè, respectu facti ad Ecclesias, quas Episcopi regunt, & personas, quibus præfident, & præferuntur. Accipie quæ de his ab Ildoro Hispal. lib. 7. *etym. cap. 12.* traduntur: Ordo (ait) Episcoporum quadripartitus est, idest, in Patriarchis, Archiepiscopis, Metropolitanis, atque Episcopis: Patriarcha, lingua Græca, Summus Patrum interpretatur, quia primum post Apostolorum tenet locum: & ideo quia summo honore fungitur, tali nomine ceteretur, sicut Romanus, Antiochenus, Alexandrinus (cui adiungi debet modo Hierosolymitanus, & Constantinopolitanus) Archiepiscopus Græco interpretatur vocabulo, quòd sit Summus Episcopus, idest, Primas tenet enim vicem Apostolicam, & præfidet tam Metropolitanis, quam cæteris Episcopis; Metropolitanis autem, à mensura Ciuitatum vocantur, singulis enim prouincijs præminent, sine quibus nihil reliquum licet agere Episcopis: Sollicitudo enim totius Prouinciæ Archiepiscopis commissa est. Hæc Ildorus.

3. Ex quibus quidem verbis constat Archiepiscopum, & Metropolitanum sola voce, & quodam respectu distingui: Dicuntur enim Archiepiscopi, qui vniuersitati Episcoporum in aliqua Regione præfident, siue Regio illa plures Prouincias, & diuersa etiam Regna contineat, siue vnã tantum Prouinciã, Metropolitanus autem, qui tantum in vna Prouinciã, in qua plures sunt Episcopi, præfidet, & ordinariè refidet